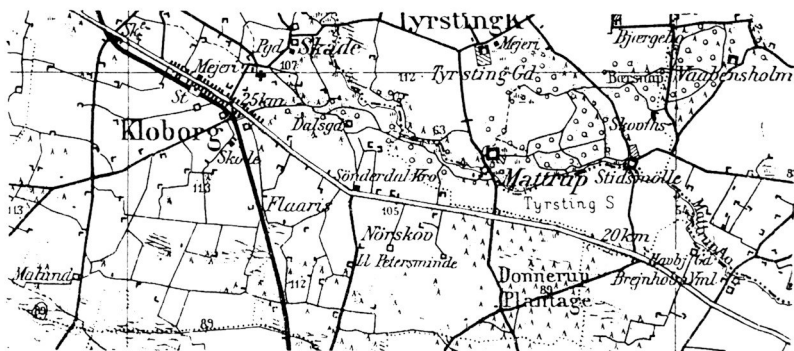

Efter Geodætisk Instituts generalstabskort.

Træk af „Flaaris“ Historie.

Af Elna Ulbjerg.

»Flaaris« er fra gammel Tid en »Enestegaard« i Klovborg Sogn i Vrads Herred i Midtjylland, nu under Skanderborg Amt, tidligere under Silkeborg Len og Amt.

Saa langt tilbage som Historie haves fra Klovborg Sogn, træffes Gaarden »Flaaris«, men med Navnet stavet lidt forskelligt, »Flaaris«, Flaarits«, »Flaariis«, »Florris«, »Floris«, »Florits«, »Florrits« og »Floritz«, i ældste Tid fortrinsvis med »aa«, senere med »o«, nu i allernyeste Tid mere og mere med »aa« igen, muligvis for at gaa tilbage til det oprindelige, særlig da den stedlige Udtale stadigt er med »aa«.

Saa længe en fast Matrikel har eksisteret, har »Flaaris« haft egen Matrikel, »Flaaris« eller »Flaarisgaard« Nr. 2, mens en Nabogaard »Dalsgaard« har haft Mt.nr. 1. I gammel Tid synes begge Gaardene at have været »Enestegaarde«.

I Dag bestaar Flaaris dels af Hovedgaarden Flaaris, Matr. Nr. 2 a, dels af de derfra udskiftede større og mindre Ejendomme paa Flaaris Mark, der tidligere for Størstedelen henhæftede som udyrkede Udmærker, Hedegrunde og Smaasøer og -møser under »Flaaris«. De to største og først udskiftede Ejendomme fra »Flaaris« var 2 b, en Gaard længst ude mod Sønder ved Linnerup Skel (den sidste Snæs Aar ejet af Per Zeuthen, Johs. Sørensen, og for nylig købt af Karl Hansen), og den nærmere

liggende »Teglgaard« eller »Teglbrændergaard«, Flaaris 2 d (siden 1900 ejet af Jens Peter Sørensen, John Hansen, Søren Hansen, Chr. Bruun og nu siden 1942 af Elna Ulvhjerg). Fra begge disse saavel som fra Hovedgaarden, 2 a, er der saa efterhaanden frasolgt enkelte Parceller, der enkeltvis eller lagt til anden Jord igen blev til mindre Ejendomme. Ialt ca. en halv Snes Ejere har Jord af det oprindelige »Flaaris«.

»Flaarisgaard« ejes i Dag af Johan Kjeldsen, der 1938 købte den af Chr. Bruun, nu Klovborg By, og som i 1913 havde købt den af Martin Sørensen Flaaris og dennes Mor, Marie Carlsen, Enke efter Martin Flaaris' Far, Søren Nielsen Flaaris. Ved dette Køb gik »Flaaris« ud af den gamle Slægt, der gennem mange Slægtled, ja saa længe Slægtskabsforholdene kan følges sikkert gennem Mandtalslister, Kirkebøger m. m., har været Ejere eller Fæstere af »Flaaris«.

Følger vi »Flaaris« tilbage i Tiden, kan vi finde mange Oplysninger om den lige til Middelalderen. Tidligst findes den vist nævnt Aar 1455 (Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis). Da hedder det i Trap (1926), at »Væbneren Mikkell Nielsen (Tornekran) skrev sig 1455 til »Flaariis«. Og baade denne Trap og den ældre Trap fra 1859 nævner »Flaaris« og »Dalsgaard« blandt »enlige« Gaarde i Klovborg Sogn (1560 »Floris« og »Dalsgaard« 1664).

I følgende »Tingsvidner fra Matrup Godsarkiv« og »Vrads Herreds Ting« (R. A.) findes Flaaris omtalt i Middelalderen: 1455 ²⁴/₄ Marts [Vrads Herredsting 68].

Christian Pæthersen, Herredsfoged i Wrats H., Jens Kannæ, Prior i Ring Closter, Thorloff Hwall af Føgligh V. V. (Væbner), Isaac af Tranholm, Mates Brouksen af Kloburgh, Anders Hofflund, Nis Knutsen. Den tingdag før Vor Frue Dag paa Wrats Herredsting fik beskeden Mand Christiern Jensen af Kloburgh et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Anskarius i Gripstropp, Mates Brunsen i Kloburgh, Per Kold sstds., Isik i Tranholm, Anders Hoffloff, Jes Stirmesen, Per Nielsen i Snethe og Oluff Ywsen i Bergh vidne, at de hørte og saa samme Dag paa fornævnte Ting, at Michel Nielsen af *Floriis* skødede Christiern Jensen, *Floriis*, som kun er ham paakommen med saadanne Vilkaar, at Michel Nielsen skal have et ørtug Land af Jorden i sin Tid og sin Husfrues (Pergament med 7 Segl).

Matrup (Vrads Herred) 1455 ²⁰/₄ missericordia.

Sognevidne.

Pæther Laurensen, Sognepræst i Bryderup (Bryrup), Johan Finche, Sognemand sstds., Isaac i Tranholm og Anders Burre i Grestropp. Den Søndag »næsom synges missericordia dei« paa Brydropp Kirkemøde fik beskeden Mand Las Nielsen af Stigsgordh et

Sognevidne paa sin Morbroders Vegne Michel Nielsen af *Floriis* af 8 Dannemænd: Michel Thordsen, Johan Finche, Severin Matesen, Nis Jensen i Wælingh, Nis Twesen, Per Sunesen, Jes Therkelsen, Clemen Severinsen, hvilke vidnede, at de hørte og saa samme Dag paa fornævnte Kirkemøde, at *Per Michelsen* af Windingh vedkendte sig, at han havde solgt beskeden Mand Michel Nielsen af *Floriis* sit Arvegods og sin Søsters, som dem tilfaldet efter Fader og Moder i Kloburgh S., *skødede Michel Nielsen, som er Floriis* med al sin Tilliggelse uden 4 Agre, hører til Mattrop, ligger mellem Lunden og Gaarden, og 3 Agre har Therkel Jensen i det samme Enemærke, alt det andet fri for alle Mænds Paatale; item 4 Otting Jord over Kloborgh Mark, 4 Otting over Madelung Mark, en Broderdel paa Gripstrupp Mark, halvt det, som Therkel Jensen og Per Michelsen tilfalder paa Skadet Mark. Og vedkendte Per Michelsen sig sin Nøje at have opbaaret af Michel Nielsen (Sigillis nostris. Datum et actum etc. Perg. med 4 Segl).

Matrup (Vrads Herred) 1455 ²¹/₄.

Christiern Persen, Herredsfoged i Wratz, Pæther Laurensen, Sognepræst i Snethe, Isik i Tranholm, Christian Jensen, Snethe, Mates Brwuxen i Kloburgh, Anders Graversen i Tøringh og Anskarius i Kloburgh. Den Tirsdag før Georgii Dag paa Wrats Herreds Ting fik beskeden Mand Christiern Jensen et Tingsvidne af beskeden Mænd: Storm Gerlofsen, Nis Perssen i Snethe, Las Sommersen, Christiern Perssen sstds., Per Lerki, Anders Graversen, Jes Pughe, hvilke 8 Dannemænd vidnede, at de hørte og saa samme Dag paa fornævnte Ting, at Per Michelsen af Windinghe fuldelig tilstod *Michel Nielsen* af *Floriis* alle de Artikler, som det Sognevidne lød paa der paa Bryderup Kirkemode var givet om *Floriis*, om ingen Artikel imodstod i nogen Maade (Perg. med 7 Segl).

Matrup [Vrads Herred 71] 1462 ³/_{Maj} Mandag før Laurentii.

Therkel Jensen, Herredsfoged paa Wrats H.s Ting, Per Laurensen, Sognepræst i Snethe, Christian Jensen, sstds., Isik i Tranholm, Mates Brunksen, Jes Lassen, Foged paa Enghelholm, Per Strib og Oluff Jensen af Hovetgorth. Den Tingdag efter Philippi et Jacobi Dag paa Wrats H.s fik beskeden Christian Jensen et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Anders Sture, Christian Perssen i Snethe, Therkel Ywersen, Mouens Hansen, Per Jensen i Hundshowet, Oluff Jensen, Therkel Nielsen og Ywsen Nielsen i Snethe — hvilke vidnede, at de hørte og saa samme Dag paa fornævnte Ting, at Therkel Jensen fornævnte skødede Christern Jensen alt sit Arvegods i Kloburgh S. med den Gaard, som Mates Jensen iboer, 4 Otting Jord over Kloburgh Mark, Wigstofft halv til Enemærke med al den Del, som han havde over Skadet Mark og Gripstroppe Mark med 4 Ottinger over Madelung. (Perg. med 8 Segl).

Matrup (Vrads Herred 71) 1462 $\frac{3}{5}$.

Vidne af Vrads Herredsting, at Terkel Jensen lovlig »lavbød« sin Gaard og Gods i Kloborg Sogn 3 samfulde Ting, førend han skødede det til Christian Jensen. (Perg. m. 5 Segl).

Matrup [Vrads Herred 72].

1469 $\frac{7}{8}$ Mand. før Laurentii.

Anders Ywdke, Herredsfoged paa Vras H.s Ting, Svendh Terbersen, V., Mates Brunksen i Kloborg, Per Haule, Chresthern Jensen i Snede og Anders Sture i Purup, Mandag før Laurens Dag paa Vras H.s Ting fik Chresthern Jensen i Flaariis et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Esbern Scredher i Thøring, Nis Stroh sstds., Seyman i Nortvopgh, Jes Ipsen i Græptrop, Jon Lassen i Snede, Mons Hansen i Gristrop, Jes Michellsen sstds. og Trøgels i Klobore, hvilket vidnede, at dem vitterligt var, at den Gaard i Klobore, som Therkel Jensens var, som Mates Koldh i boede, med al hendes Tilligelse, som han havde i Klobore S., lovbød han 3 Ting, førend han skødede Chrestern Jensen det fornævnte Gods. (Perg. med 6 Segl).

Matrup (Vrads Hrd. 74) 1471 $\frac{1}{4}$

Anders Ywdhe, Herredsfoged i Vras H., Henrik Skram, Væbner, Las Pygh, Chrestern Jenssen i Snede og Jep Ebbissen. Mand. efter Vor Frue Dag i Faste fik fornævnte Ting Chrestern Jensen af Floriis et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Las Pygh, Jep Ebbesen, Jep Nielsen i Tøringh, Per Kodh, Jes Michelsen, Severin Skoninghsen, Mons i Klobore og Jes Smydh i Mattrop, hvilke vidnede, at dem vitterligt var at den Tid Gripstrop Mark »vordh« skiftet, vilde Chrestern Jensen ej lade sig nøje med Skifte, førend Nis Skram udlagde ham 2 Agre »neer sole« i hver Skifte af den Gaards Jord, som Jes Jenssen da i boede, og et Læs Eng paa »lyllæ Grønbere«, og dermed lod alle Ejere sig nøje.

Item var Henrek Skram paa fornævnte Ting og stadfæstede »alle skyffthe, som aa Gristorp Mark varth gjort paa den Tid«. (Perg. med 5 Segl).

Matrup (Vrads Hrd. 73) 1471 $\frac{1}{4}$.

Mandag efter Vor Frue i Fasten.

Anders Ywdke, Herredsfoged i Vras H., Chrestern Voghensen, Las Pygh, Chrestern Jensen i Snede og Jes Ebbissen, Mandag efter vor Frue Dag i Fasten fik velbyrdig Svend Hejnrik Skram af Mattrop paa fornævnte Ting et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Las Pygh, Jes Ebbysen, Jep Nielsen i Tøringh, Per Kodh, Jes Michelsen, Severen Skonighsen, Mons Hansen og Jes Smydh, hvilke vidnede, at de hørte og saa samme Dag den Tid Gripstrop Mark »vorth« rebet og skiftet, da udlagde alle Ejermænd Niels Skram af Mattrop, hvis Sjæl Gud have, Jord paa Gristrop Mark til 2 fulde Redselsgaarde, som Johan Clausen og Jep Jensen da i boede og skulde de 2 Gaarde

blive uforkrænket uden 2 Agre, som Chrestern Voghen skulde have »nærre sole« i den Gaard, som Jes Jensen da i boede. Dermed lod alle Ejere sig nøje. (Perg. m. 5 Segl).

Matrup (Vrads Hrd. 44) 1503 $\frac{2}{5}$ — Mand. før Frue nativ.

Vidne af Vrads Herredsting, at Mads Christensen skødede Peder Jensen en Broderdel udi Floris i Klaaborg Sogn. (Perg. m. 5 Segl).

Matrup 25 (Vrads Hrd.) 1504 Sept. 2.

Per Jebsen, Tinghører til Vrats H.s Ting, Hr. Niels Esbernsen, Provst ibidem, Oluff Eskildssen i Daffdingh, Nis Vognsen ibid., Christern Polssen, Per Esgissen og Jon Michelssen. Mand. før Vor Frue Dat. nativit, for os og andre Dannemænd som Tinget søgte, fik Per Jensen et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Per Esgissen, Staffen Perssen, Velom Kold, Nis Jebssen i Søl, Jep Pedersen, Sevren Jebssen, Pol Olssen og Terkil Tømmessen, hvilke vidnede, at de hørte og saa paa fornævnte Ting, at Nis Cristernssen gjorde *Per Jenssen Skøde* paa en *fuld Broderdel i Floris*, en fuld Broderdel i Ælsgordh i Kloberg, en fuld Broderdel i 8 Otting Jord paa Made-luntz Mark, en Broderdel i det, som han kan falde til i Gripstrup Mark, og en Broderdel i det, som han kan falde til paa Skadert Mark, og en fuld Broderdel i alt det Jordegods, som han kan falde til i Kloberg Sogn. Og kendte Nis Cristernssen sig at have oppebaaret Penge og fuld Værd af Per Jenssen for fornævnte Broderdel og »worthe« fornævnte Gods »lovlig« tilbuden til Herredsting i 3 Ting. (Perg. med 7 Segl).

Af disse »Tingsvidner« ses, at en Skødning Bønder imellem angaaende Flaaris har fundet Sted saa sent som i 1504, men engang mellem 1504 og 1560 maa Flaaris være gaaet over fra Selveje til at blive Fæstegods under Kronen; thi i 1560 mageskifter Ejeren af Matrup, Ejler Hardenberg, noget Gods med Kronen og faar bl. a. Flaaris som Fæstegods under sig. Meget Bondegods gik paa den Tid over til at blive Fæstegods under Kronen, f. Eks. paa Grund af resterende Skatter og Afgifter eller nogle Steder som Straf for Oprør. Saaledes gik det mange Bønder i det nordlige Jylland, efter at de under Skipper Klement havde gjort Oprør og var bleven slaaet.

Ved Mageskifter med Herremændene kom derpaa meget Bondegods under en nærliggende Herregaard som Fæste.

Saaledes kom Flaaris som saa meget andet Bøndergods i Klovborg og omliggende Sogne som Fæstegods under den nærliggende Herregaard Matrup, da Hardenbergerne dér i 16. Aarh. mageskiftede Gods med Kronen for at faa sit Bondegods saa nær Hovedgaarden som muligt. For Flaaris' Vedkommende skete det i 1560. Det hedder saaledes i »Kronens Skøder« og »Kancelliets Brevbøger« om dette Mageskifte:

24. Juli 1560. Hr. Eyller Hardenberg til Mattrup, Hofmester, faar: i Nørrejylland, Wradts Herred, Klaaberg S. 1 Gaard, kaldet *Floris*, i Grifstruppe 1 Gaard, i Klaaborg By 1 Gaard, kaldet Elsgaard — for i Vradts H., Thømme Sogn i Salten 1 halv Gaard. (Kronens Skøder).

24. Juli 1560. Aabent Brev om Mageskifte mellem Kronen og Hr. Eiler Hardenberg til Mattrup, Hofmester, hvorved sidstnævnte faar 3 Kronens Gaarde i Klaaberg Sogn, i Vratz Herred, den ene kaldet Floriis (Flaaris), den anden i Gribstrup, den tredie, kaldet Elsgaard i Klaaberg By mod at udlægge Kronen en halv Gaard i Salten i Thøme (Tem) Sogn, og hvad Kronens Gods er bedre end den halve Gaard, skal Hr. Eiler udlægge Fyldest for. (Kancelliets Brevbøger).

7. Febr. 1562. Hr. Eiler Hardenberg til Mattrup, Hofmester, faar: i Nørrejylland, Vrats H. Klaabierig S. Kronens Rettigheder i 3 jordegne Bg. (Bøndergaarde), den ene kaldet Frøris, den anden Gribstrup, den tredje Elsgaard i Klaabierig By — for: i Vrats H., Thømme S., Salten By, 1 Halvgaard. Befinder Kronens Gods at være bedre end Hr. Eiler Hardenberigs, skal denne gøre Fyldest derfor. (Kronens Skøder).

Flaaris er nu aabenbart under Matrup som Fæstegods som saa meget andet Bøndergods der i Egnen indtil Ulfeldternes Fallit, og Matrup og dets tilliggende Bøndergaarde gennem Jacob Ulfeldtz Dødsbo overgaar i *Statens Eje*. Det sker i 1689 gennem en Rentekammerskrivelse til Amtsskriveren om at tage en Del Jordegods af Jacob Ulfeltz Dødsbo i Besiddelse paa Kongens Vegne. Det hedder saaledes i »Kronens Skøder«:

R. K. Skr. 1689 (Rentekammerskrivelse) til Amtsskriver Søfren Søfrensen, at han skal tage følgende Jordegods, som er bleven udlagt til Kongen med den ham tilfaldne Hovedlod ved Kommissionen over afg. Jacob Ulfeltz Dødsbo (og hvis Htk. (Hartkorn) efter gl. Matrikel er som anført), i Besiddelse paa Kongens Vegne: Silkeborg A., Vradts Hd., Nørre Sne S. og By 1 G., Htk. 4-4-0-0-, i Arreskov By 1 G., Htk. 4-4-0-0-, i Nørrehovet By 1 G., Htk. 1-1-0-0-, i Klouborg S. og By 10 G., hhv. Htk. 6-1-0-2-, 6-6-0-0-, 2-4-1-1-, 5-3-3-1-, 4-7-3-1-, 5-2-2-0-, 6-1-0-0- og 2 á 1-2-0-0-, Gaardene Dalsgaard, *Floris* og Maalund, hhv. (henholdsvis) Htk. 6-1-0-2-, 5-3-3-1- og 4-6-3-1-, i Gribstrup By 2 Gd., Htk. 4-6-2-2- og 6-6-0-0-, i Skaade By 2 G., Htk. 6-4-0-0- og 4-5-0-0-, 1 H. (Hus) Htk. 6 Skp.; i Tranholm By 2 G. á Htk. 7-5-2-2-.

Men Flaaris og andre Gaarde er kun under Kronen nogle faa Aar, til den ny Ejer og tidligere Forpagter af Matrup, Tyge Jespersen fra Skjerring Munkgaard, køber Bondegods tilbage under Matrup i 1695. Det hedder saaledes i »Kronens Skøder« Bd. III, S. 164:

11. Juni 1695: Skøde til Tygge Jespersen — for 1244 Rd. 11 — paa: i Silkeborg Amt, Vrads Hd., Kloborg S. og By 5 G. [hhv. Htk. 3-2-2-0-, 2-5-3-1-, 4-7-1-1-, 1-2-0-0- og 2-4-3-2, den tredje øde, den fjærde halv ved Magt], Gaarden *Floris* [Htk. 3-4-3-2-, halv ved Magt], i Gribstrup 1 G. [Htk. 4-2-3-1-, delt i to Halvdele, den ene halvt ved Magt den anden øde]), 1 G. og 1 halv G. [Htk. 3-4-1-2- og 1-3-2-0-, begge halvt ved Magt] 1 G. [Htk. 4-1-2-0-, øde], i Schade 2 G. [Htk. 5-5-1-2- og 3-4-3-0, den sidste øde], i Nør Sneede S. Nørhoffuet 1 G. og 1 H. (Hus), [Htk. 2-1-0-0- og 2 Fdk., begge øde], Gaarden be fandtes siden at være udlagt til Ryttergods som og derved efter Camer Collegie Skrivelse forbliver, hvorved Tygge Jespersen ved Betaling til Amtsstuen er refunderet), i Friisbech 1 halv G. [Htk. 1-1-1-0-, øde], i Hammer S. Koutrup, 1 G. [Htk. 2-5-2-2-, øde], i Skanderborg Amt, Tyrsting Hd., Grædstrup S., Halle By 1 G. [Htk. 3-7-0-2-, øde. Ialt Htk. 14-2-2-2-, besat og ved Magt á 40 Rbd. Td., er 573 Rd., 2 Mk., Htk. 12-0-1-0-, halvt ved Magt, á 35 Rd. Td., er 421 Rd. 9 Sk., og Htk. 24-7-3-0, øde, á 10 Rd. Td., er 249 Rd. 4 Mk. 2 Sk.].

Godset sælges frit for alle Restancer af Skatter og Landgilder, men Kronen forbeholder sig Jagtretten i Vildtbanen.

Saa er Flaaris altsaa fra da af Fæstegods under Matrup, *lli det i 1836* købes til Selveje af daværende Fæster Søren Thom sen. Endnu gør det Forhold, at Dalsgaard benævnes Nr. 1 over for Flaaris som Nr. 2, sig ikke gældende. Og man kunde tro, at det først er i Matriklen af 1844, at det er Tilfældet, her, hvor de faste Matrikelnumre, som senere følger Ejendommene, er forhaanden. Men i 1721 synes det dog allerede at eksistere for Dalsgaard—Flaaris, som ellers begge fra ældste Tid af træffes som »Enestegaarde« hver for sig. I et Skøde 1721 til Anne Michelsdatters Stedsøn Chr. Fischer over noget Gods i Kloborg Sogn hedder det som Følge i »Kronens Skøder« Bd. IV:

1721. 14. April — (i et Skøde til Christen Fischer til Allinggaard over noget Gods i Vrads Hd.): »i Claaborg S. Nørschou By [M.-Nr. 2 og 4, Htk. 3-3-1-2- og 3-3-3-2-, *Dalsgaard* (M.-Nr. 1), Htk. 4-1-0-1. Alle tre á 36 Rd. Td., er 397 Rd. 5 Mk. 4 Sk. . . . Gaarden Tranholm i gl. Matr., delt i 2 (Gaardpartier), Htk. 13-0-3-0- [á 35 Rd. Td., er 458 Rd. 1 Mk. 11 Sk.].«

Da *Flaaris* altsaa har været *Fæstegods under Matrup* lige fra 1560 til 1836 paa faa Aar nær, kan man naturligvis vente at finde Gaarden nævnt i Matrups Jordebøger, Matrikler og Regnskabsbøger o. s. v. Og det er da ogsaa Tilfældet. Der findes i Landsarkivet i Viborg en Pakke »*Matrup Papirer*«, og deri findes adskillige Matrikler, Jordebøger, Regnskabsbøger og »*Diverse Papirer*« vedrørende Bøndergodset lige fra omkring

Aar 1720 til op omkring 1800, og i alt dette nævnes Flaaris den ene Gang efter den anden med sit Navn, sin Bruger og sit Hartkorn. Matriklerne er dels daterede, dels udaterede, men de sidste kan for nogles Vedkommende dateres eller omtrent dateres ved Hjælp af de andre, f. Eks. ved at have samme Bruger som nogen af de daterede.

Der er to *Matrikler*, indgivet til Randers Amtsstue fra Herren paa Matrup. Den *første er fra 1731*. Heri findes under »Kloborg Bye No 8«: Flaaritz — Anders Sørensen, Htk. 3-4-3-2- og Dalsgaard — Niels Erichsen. Den *anden Matrikel er fra* ^{12/4} 1790.

Under »eenlige Gaarde« i Kloborg Sogn nævnes her:

Gamle Gaarde:

No 1 — Malund — Sørren Laursen, Eier Matrup Gods, Htk. 5-0-0-1-
 No 2 — Sønderdall — Børge Laursen, Eier ditto Gods — 3-3-0-0-
 No 3 — Dalsgaard — Christen Christensen, Eier ditto Gods — 4-1-0-1-
 No 4 — Florritz — Thomas Hansen, Eier ditto Gods — 3-0-3-1-

I en speciel Extract af 1735:

Kloborg Bye:

No 8 — Flaaritz — Anders Sørensen og Rasmus Svendsen, Htk. 3-4-3-2-, Dalsgaard — Niels Erichsen.

En Extract fra 23. Okt. 1739:

Flaaritz — 3-4-3-2-.

Dalsgaard — 4-1-0-1-.

I »Specielt Extract om Bøndergods i Silkeborg Amt« sidst paa Aaret 1741, indleveret til Randers Ambtstue:

Flaaritz (No 8 under Kloborg Sogn) Anders Sørensen — 3-0-3-0-
 Dalsgaard — Eske Pedersen — 4-1-0-1-

I en Oversigt over Hartkorn hedder det 25. Aug. 1744:

Ald Kloborg bye og Flaaritz — 22-1-3-2-

Dahlgaard — 4-1-0-1-

I en Specification 1. May 1758, underskrevet af N. Thygesen:

Flaaritz — Anders Rasmussen — 3-0-3-0-

(anført lige efter de andre Gaarde i Kloborg Bye, men ikke med Nr. bl. disse)

og Dalsgaard — Eske Pedersen — 4-1-0-1-

I Matrikler over Matrup Gods findes Flaaris nævnt i en Specification af 14. Aug. 1788 mellem »enlige Gaarde« i Kloborg Sogn:

4 Florritz — Thomas Hansen — Htk. 3-0-3-0-

3 Dalsgaard — Christen Christensen — 4-1-0-0-

I en udateret Specification:

Flaaritz — Anders Sørensen, Htk. 3-0-3-0-

Dalsgaard — Hans Pedersen — 4-1-0-1-

I en anden udateret Specification:

Flaaritz — Anders Rasmussen, Landgilde 7 Rd. 4 Sk.

(Ikke her nævnt under Kloborg Bye).

Dalhgaard — Eske Pedersen — 4-1-1-0-

Endnu en udateret Oversigt over Hartkorn:

Kloborg By — 22-1-3-2-

(her Flaaris sikkert indeholdt, jvf. 1744, der har det samme med Flaaris).

Dalgaard — 4-1-0-1-

Endnu en udateret Liste:

Flaaritz — Anders Sørensen — 3-0-3-0

(staaende lige efter Gaardene i Cloborg Sogn og Bye, men som sædvanligt under eget Navn).

Dalsgaard — Hans Frandsen.

Desuden nævnes Flaaris adskillige Gange i »Diverse Papirer« fra Matrup, i Regnskabsbøger og Jordbøger, med eller uden Datering: Saaledes »Diverse Papirer«:

Florits — Anders Sørensen, Hartkorn, 3 Td., 3 Fdk., Penge: 1 Rd. 4 Sk.

I en Regnskabsbogs Jordebog, gaaende fra 1. Mai 1721 til 1. May 1722:

Floris — Anders Sørensen. (Resterer en Del mere, nemlig mere end en foran nævnt, der resterer 1 Bøtte Smør og 1 Svin).

Et andet Sted i en Jordebog, underskrevet af N. Thygesen.

Matrup, 8. Juli 1721.

Heri: Floris — Anders Sørensen, Htk. 2-5-1-2.

Af »Diverse Papirer fra Matrup fra 1560—1844« bl. a.:

Florits — Søren Thomsen, Htk. 3-0-3-0.

Ligeledes af »Diverse Papirer Matrup fra 1560—1844« findes blandt de yngre en Jordebog, underskrevet »Matrup 11. Juni 1814. Lindenpalmer«.

Heri bl. a.: Florits — Søren Thomsen, Htk. 3-0-3-0-.

Af »Diverse Papirers Jordebog om Matrups og Mindstrups Gods findes under Kloborg Bye, Kloborg:

Floritz — Anders Sørensen —

underskreven Matrup, 30. Juni 1727.

N. Thygesen.

Ifølge en Jordebog over Matrup 1724 havde Flaaris 2 Td., 5 Skp., 1 Fdk., 2 Alb.

I Landgilde til Godsejeren betaltes 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1½ Pund Smør, 1 Svin, 1 Gaas, 1 Skp. aure, 2 Høns (1 Ørte Rug = 10 Skp., 1 Ørte Byg = 12 Skp.).

Og i de gamle Landsmatrikler møder vi ogsaa Flaaris lige fra den ældste af 1662 til den sidste af 1844.

Matriklen 1662.

Dalsgaard — øde — Htk. 6 Td.

Afgift: 1 ørte roug, 1 ørte biug, 2 harboe pund smør, 1 brendsvin, 1 schip gaase aure, 2 høns.

Kand saaes: 11 schip roug, 4 schip biug, 2 schip boghvede og 2 læs høe.

Floris — Niels Nielsøn — Htk. 4 Td., 2 schip, 2 $\frac{2}{3}$ Alb.

Afgift: 1 ørte roug, 1 ørte biug, 2 pd. smør, 1 brendsvin, 1 schip gaase aure, 2 høns.

Kand saaes: 11 schip roug, 4 schip biug, 2 schip boghvede.

Matriklen 1664.

Dalsgaard: Poffuel Poffuelsøn — Htk. 6 Td. 1 Schipp, 2 Alb.

Afgift: 1 ørte rug, 1 ørte biug, 2 pund smør, 1 brendsvin, 1 gaas, 1 schipp aure, 2 høns.

Floris: Niels Nielsøn — 5 Td., 4 Schip, 1 fj., 1 Alb.

Afgift: 1 ørte rug, 1 ørte biug, 2 pund smør, 1 brendsvin, 1 gaas, 1 schipp aure, 2 høns.

Ejer af begge Velb. Corfits Ulfeltz thil Matstrup.

Matriklen 1688.

Dalsgaard: Ejer Korfits Ulfeld og forrige (Tyge Jespersen).

Bruger: Erik Nielsen, gl. Htk. 6-1-0-1-, ny Htk. 4-1-0-1-.

(Og under Klovborg Sogn og By):

Flaaris: Niels Nielsen, Floris, 5-3-3-1-. Ny Htk. 3-4-3-2-.

Ejer: Korfits Ulfeld.

Matriklen 1705.

Dalsgaard, Ejerret: Kongens, Bruger: Erik Jensen, Htk. 4-1-0-1-.

Floris (under Klovborg Matrikel) »Kloborgh«.

Ejer: Matstrup, Bruger: Rasmus Pedersen, Htk. 3-4-3-2-.

Matriklen 1844.

Dalsgaard 1 — Ejer: Holger Ulrichsen, Htk. 4-1-0-1-, Ny Htk. 4-2-1-1-, Skyld 28 Rbd. 25 Sk.

Flaarisgaard 2a — Ejer: Søren Thomsen, Htk. gl. 2-0-0-0-, Ny 1-3-3-1 $\frac{1}{4}$ -, Skyld 13 Rbd. 64 Sk.

Flaarisgaard 2b — Ejer: Holger Ulrichsen, Htk. gl. 1-0-3-0-, Ny 0-3-2- $\frac{1}{2}$ -, Skyld: 7,45 Rbd.

Efter altsaa at have været Fæstegods fra i hvert Fald før 1560 til 1836, dels under Kronen, dels og længst under Matrup, købes Flaaris saa i 1836 til Selveje af daværende Fæster Søren Thomsen, der var af den gamle Slægt, der ejede Flaaris til 1913, og som aldeles sikkert kan følges tilbage til Søren Thomsens Bedstefader, Søren Jensen, om hvem det i 1754 meddeles i Klovborg Kirkebog, at »Enkemand Søren Jensen bliver gift

med »forrige Amme paa Matrup, Mette Pedersdatter«, og i en Bemærkning siges paa Latin, at Enkemanden har været gift 1 Gang før »dog ikke hos os, men i Ullum Sogn, hvorfra han kom« (—»bis flegmat, non tamen apud nos, sed in Parocia Ullum, unde venit«).

Af Søren Jensens og Mette Pedersdatters Børn bliver Sønnen Peder Sørensen gift ind i »Skadegaard« i Skade i samme Sogn med Datteren dér, Karen Lassdatter, af den gamle Skadeslægt, og dermed bliver Slægterne i Flaaris og Skadegaard to Grene af samme Slægt. Søren Jensens Datter, Johanne Sørensdatter, og hendes Mand, Thomas Hansen, gift 1779, faar derimod Flaaris. Moderen, Mette Pedersdatter, er som Enke hos dem i 1787, 78 Aar gl., men i 1801 er hun hos Sønnen, Peder Sørensen i Skade, 90 Aar gl. (jvf. de to Mandtalslister). Og af Klovborg Kirkebog ses, at Johanne Sørensdatter dør som Enke i Flaaris 1832, 74 Aar gl. Hendes og Thomas Hansens Søn, Søren Thomsen, født 1788, død 1857, gift med Mette Kirstine Nielsdatter, f. 1792, død 1849, faar Flaaris i Fæste efter Forældrene, og det var altsaa Søren Thomsen, der købte Flaaris til Selveje 3. Sept. 1836 fra Godset Matrup i Thyrsting Sogn. Skødet udstedtes af Proprietær Thyge de Thygesen til Matrup. Gaardens Hartkorn var 3 Td. 3 Fkd. (3-0-3-0-). Købesum 700 Rbd. rede Sølv. Ifølge Købekontrakten af 2. Marts 1836 skulde Køberen i Juni Termin 1836 betale 300 Rbd. rede Sølv, medens 400 Rbd. rede Sølv blev staaende som 1. Prioritet i Gaarden og skulde forrentes med 4 % p. A. Køberen skulde være pligtig, naar det forlangtes, at afgive Klappere til Jagt i Skovene. I Udeblivelsestilfælde skulde han bøde 1 Rdl. Sølv i Mulkt. Køberen skulde aarligt forrette en 4 Mils Rejse, regnet fra Matrup, saa længe Sælgeren ejede Matrup. I Udeblivelsestilfælde skulde han bøde 2 Rbd. Sølv i Mulkt. Sælgeren forbeholdt sig Jagten. (Se Skødet i Landsark. i Viborg). Da Søren Thomsen i 1845 skøder Flaaris til sin Søn, Niels Sørensen, gift med Maren Sørensen fra Thyrsting, hedder det saaledes: »Søren Thomsen af Florits skøder 10. Dec. 1845 sin Gaard til sin Søn Niels Sørensen med de samme Rettigheder, som han selv fik den af sit Skøde 3. September 1836, dog at Jagtretten er forbeholdt de Thygesen til Matrup«. Dernæst omtales Aftægt til ham selv.

I 1873, 27. Nov. skøder nævnte Niels Sørensen derpaa Flaaris til sin Søn Søren Nielsen (altid kaldet »Flaaris«), Martin Flaaris' Far, og med Martin Flaaris og hans Mor, Marie Carl- sen, er vi saa (jvf. Indl.) ved de sidste af den gamle Slægt, der ejede Flaaris til 1913.

I Niels Sørensens Skøde til Sønnen nævnes følgende Punkter:

1) Bankhæftelsen, 2) Jagtretten har Thygesen forbeholdt sig og Ejerne skal assistere med Klappere til Jagten. Og desuden omtales en Forandring af 12. Juli 1850 mellem Niels Sørensen m. fl., hvorefter »Græsretten, men ikke Tørveskærsretten i den i Ejendommen beliggende saakaldte »Thyrsting Mose« tilhører Ejerne af Matt. Nr. 2 a.« »Thyrsting Mose« er den lille, nu næsten helt opdyrkede Mose, som for Størstedelen ligger Øst for Banelinjen, der afskar den vestlige Ende af den.

En anden Mose, »Sømosen«, ligger Vest for Banen, noget sydligere og nærmere Linnerup Dal og Skel. Mens »Thyrsting Mose« vist havde sit Navn efter, at Flok fra Thyrsting skal have haft Tørveskærsret i den, saa havde flere af Klovborg Bys Ejendomme engang Tørveskærsret i »Sømosen«. Men disse Klovborg »Bys' Medejere«, som det hed, forspildte helt deres Ret i nævnte Mose under Teglgaard, da denne Gaard var til Tvangsauktion kort efter 1900, og de ikke i Tide meldte deres Ret i Mosen.

I samme Niels Sørensens Skøde til Sønnen Søren Nielsen 1873 af »det han selv havde faaet ved Skøde af 10. Dec. 1845«, staar en Bemærkning med Omtale af Florits 2 d, d. v. s. »Teglgaard«, nemlig: »Det bemærkes, at 2 d's paa den tidligere hvervede Ejendom, hvoraf den herved solgte Ejendom udgjorde en Del, heftende Lejekontrakter (eller Forpligtelser) angaaende noget Tørve- og Hedejord, tinglæst 15. Septbr. 1841, ikke vedkommer den her solgte Ejendom«.

Heraf at udlede en bestemt Tid for »Teglgaards Udskillelse fra Hovedgaarden 2 a er vist ikke muligt, thi de »heftende Lejekontrakter eller Forpligtelser« kan jo være indgaaede under det samlede Flaaris og saa fulgt Teglgaards Jord automatisk ved Udskillelsen, fordi det angik Jord, som kom herunder. Teglgaard behøver altsaa ikke at være udskilt før 1841, men derimod afgjort før 1873, da nærværende Skøde udstedes.

Paa anden Maade fremgaar det nu, at Teglgaards Udskillelse fra Flaarigaard temmelig sikkert er sket mellem 1844 og 1846 eller et af de Aar; thi i Landsmatriklen 1844 er Teglgaard endnu ikke at finde som selvstændig Gaard (jvf. denne Matrikel som foran anført), dér er kun 2 b udskilt og ejes af Dalsgaards Ejer. Men paa et Kort over Klovborg Sogn m. m. fra 1846 er Teglgaard nævnt ved dette sit Navn som selvstændig Gaard, saa da maa Udskillelsen være foregaaet.

Med Hensyn til Kort, da har jeg i Rigsarkivet kunnet opspore tre ældre Kort over Klovborg og omliggende Sogne:

- 1) O. Warbergs af 1787.
- 2) Em. Bærentzens og Co. litt. Just. af 1846,
- 3) samt et Kort fra 1873, hvorpaa det hedder »for Ekspeditionskontoret for Toldsager i Maj 1873 (1869, corigeret 1872 i Kommission hos Gad; Wimmelskaftet i København).

Paa Kortet af 1787 nævnes Flaaris blandt de enlige Gaarde og angivet ved Tegnet herfor (et Hus med et Kors paa), ligeledes »Dahlsgaard«. Paa dette Kort synes Landevejen Nørre-Snede—Klovborg og videre at have gaaet lidt anderledes paa Vejstykket Klovborg—Sønderdal end nu, da den gaar næsten snorlige herimellem. Kortet af 1787 giver her Vejen en ret stor Bøjning eller Bue mod Syd-Sydvest. Derved kommer Flaaris til at ligge Nord for Vejen, mens den jo nu ligger Syd for, jvf. Chr. Carlsens gamle Ejendom, som nu ligger Nord for Vejen, og som nogen har ment ligger paa Flaaris' oprindelige Plads og derfor undertiden er kaldt »gammel Flaaris«. Dette passer ikke efter de gamle Kort, og det skulde heller ikke være Tilfældet efter nulevende Slægtninge af den gamle Ejerslægts Mening. Det er dog efter deres Mening ikke blot Vejen, som har gaaet sydligere, men ogsaa Gaarden, som er flyttet mod Syd-Sydvest, dog var Flaaris' oprindelige Plads ikke nævnte Ejendom Nord for Vejen nu, men derimod skulde Pladsen have været en Del nordligere, i Nærheden af Dalen og Krattet paa Dalens Skraaning, i Retning af Dalsgaard og næsten overfor Klovborg Kirke modsat »Klovborg Dal«.

Det samme Forhold angaaende Vejens Gang og Flaaris' Beliggenhed findes endnu at være til Stede paa Kortet af 1846, ja Vejen bøjer i en næsten mere afgjort Bue i Syd-Sydvest for den nuværende Vej. Og Flaaris, der her skrives »Flaariis«, ligger næsten lige ved »Klovborg Dal« ned mod Dalsgaard Krat, ligesom Tilfældet er paa Kortet af 1787, saa »Flaariis« ligger paa Kort 1846 paa en lige Linie mellem Klovborg By og Dalsgaard, der paa Kort 1787 skrives »Dahlsgd.«.

Men det er paa disse Kort tydeligt, at »Flaariis« ligger saa langt mod Nord og Øst, at det næppe kan have ligget, hvor det nu ligger, selv om Landevejens Flytning tages i Betragtning og at Flaaris' nuværende Beliggenhed Nord for Vejen ikke blot skyldes dennes anderledes Løb. Det sandsynligste er, at Vejen er bleven rettet ud, da den er bleven Amtsvej, og ført helt til Horsens, hvad den oprindelig ikke gjorde, men kun skal have gaaet til Matrup Skov.

Horsensvejen har derimod i ældre Tid ført op over Skade og ned over Skade Aadal efter Thyrstinggaard eller dengang

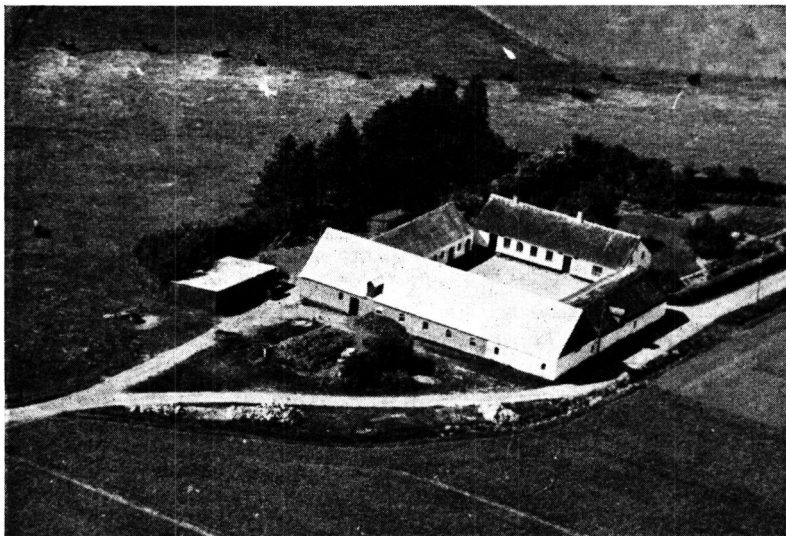
Thyrsting By, hvis det er sket før 1844, da Thyrstinggaard blev sammenlagt af de oprindelige Gaarde eller Dele deraf i Thyrsting By.

Paa dette Kort af 1846 over Klovborg Sogn findes saa »Teglgaard« og angivet »Teglgd.«, saa den maa altsaa da være udskilt fra Flaaris inden eller senest 1846.

Ligeledes nævnes paa dette Kort: »Klouborg«, »Matstrup«, »Sønderdal«, »Dalsgaard«, »Skade«, »Tyrsting« (By), »Heftholm« (Paa Kortet 1787 »Høytholm«, betegnet ved Tegnet for »enlig Gaard«), »Matstrup eller Matstrups Ladegaard«, »Maa-lund«, »Riishedegaard«, »Enighed«, »Velgaarde«, »Stidsholm Sø«, »Halle Sø«, Taarup Sø«, og Søerne østfor, »Kong (el. Køng) Sø«, »Kalgaard Sø«, »Lang Sø«, »Ræv Sø«. Her paa Kortet findes »Breinholm Mølle« og »Breinholmgd.«, derimod i 1787 kun Møllen.

Det tredie Kort af 1869, korrigeret 1872(73), trykt i Em. Barentzens og Qo. litt. Just. Paa dette Kort gaar Nørre Snede-Klovborg Vejen — og videre efter Matstrup — nogenlunde som nu fra Klovborg til Sønderdal. Her nævnes ikke nær saa mange Gaarde og Bebyggelser som paa tidligere Kort. Efterhaanden er der vel ogsaa kommen saa mange, at det vilde forstyrre Kortet for meget.

De her nævnte to ældste Korts Forhold angaaende Vejen Nørre Snede-Klovborg og videre stemmer med, hvad den nulevende ca. 80-aarige tidligere Ejer af »Søndergaard« i Klovborg, Jens Jensen, kan huske og har fortalt mig. Da gik denne Vej ud af Klovborg østerpaa mellem det saakaldte Friis' Hus, det gamle Vrads Herreds Tinghus, og Markedspladsen (nuværende Tømmerplads) med Købmandshandel og Pakhuse paa Hjørnet, derpaa over »Søndergaard«s Toft og Gaardsplads og fortsatte mere sydlig end nu ad den nuværende Vej op efter Teglgaard og andre Ejendomme paa Flaaris Mark, men fulgte kun dennes nuværende Løb forbi Chr. Bruuns lille Lund, hvor den bøjede mod Øst, følgende det nuværende Dige mellem Flaarisaards og Johs. Sørensens Mark, men kun til Diget bøjer i Syd igen. Da tog den gamle Hovedvej en endnu østligere Retning ned mod Flaarisaard, hvor den løb umiddelbart syd for det nuværende Flaaris, over dennes Marker østpaa mod Herluf Højs Mark, løb Nord om dennes Gaard og kort efter i Sønderdal Vejen. Hvor Hovedvejen afveg i østlig Retning fra den nuværende nævnte Vej, fortsatte denne som mindre Vej sydpaa til Flaaris Marks Ejendomme, men i Skellet mellem Flaarisaards Mark og disse, og østligere end den nuværende.

Flaarisgaard set fra syd.

Naturligvis finder vi Flaaris nævnt i alle Mandtalslisterne over Klovborg Sogn lige fra de ældste af. Saaledes i de tre ældste fra 1787, 1801 og 1834 og fremdeles i de efterfølgende op til den nyere Tid. Her er de tre ældste:

Flaarritsgaard.

I 1787 — Mandtalsliste for Klovborg Sogn.

Thomas Hansen, Husbonde, 37 Aar, Bonde, Gaardbeboer.

Johanne Sørensdatter, Madmoder, 28 Aar, begge i 1. Ægteskab.

Søren Thomassen	7	} Deres Børn.
Hans Thomassen	5	
Jens Thomassen	2	
Anne Marie Thomassen	4	

Mette Christensdatter, Tjenestepige, 12 Aar.

Mette Pedersdatter, Konens Moder, 78 Aar, gift een Gang, nyder Aftægt hos sin Svigersøn.

Af Mandtalsliste 1801 for Klovborg Sogn.

Flaarits:

Thomas Hansen, Husbond, 51. Bonde, Gaardbeboer.

Johanne Sørensdatter, 42, begge i første Ægteskab.

Søren Thomassen	20	} Deres Børn.
Jens Thomassen	14	
Mette Thomassen	10	
Carl Thomassen	8	
Thyge Thomassen	6	
Terkel Thomassen	3	

Af Folketalsliste for Klovborg Sogn 1834.

Flaarits:

Søren Thomassen, 54, gift, Gaardfæster.

Mette Kirstine Nielsdatter, 42, gift, hans Kone.

Niels Sørensen, 19 Aar, ugift		} Deres Børn.
Johanne Marie Sørensdatter	17	
Thomas Sørensen	12	
Maren Sørensdatter	9	
Søren Sørensen	6	
Rasmus Sørensen	1	

Og saaledes fremdeles i alle senere Folketalslister kan den gamle Slægt følges i Flaaris.

Den i Mandtalslisten for 1834 nævnte Thomas Sørensen, 12 Aar gl., er temmelig sikkert den samme som i 1853 lejer et Stykke Jord paa Skade Mark for halvtreds Aar. Herom hedder det i Kontrakten saaledes: Hr. Niels Hansen, Gaardmand

Teglgaard set fra nordøst.

i Skade, bortlejer herved et Stykke Jord af min tilhørende Ejendom, som begrænses i den østre Side med det, som Hofjægermester Trygesen har forbeholdt sig af Lars Pedersens Gaard i Skade, og paa den søndre og vestre Side med Kirkevejen fra Skade til Tirsvad og ligeledes et Stykke vesten for bemeldte Kirkevej, som begrænses i den nordre Side til Plantagedigen af Tirsvad Mk. og derfra 11 Agere i Syd og Vester efter den gamle Kirkevej efter Tranholm, hvilken Ejendom bemeldte Thomas Sørensen og Hustru maa i Leje have, bruge og beholde i 50 Aar — siger hele halvtredsinstyve Aar (o. s. v. med nogle Paragrafer).

Skade Mark 1. Aug. 1853.

Niels Hansen.

Thomas Sørensen.

I Mandtalslisten for 1855 nævnes han da under Skade som boende i et Hus: Thomas Sørensen, 30 Aar, Husmand; Mette Kirstine Pedersen, 25 Aar, hans Kone samt en Datter: Lerine Kirstine Thomsen, 2 Aar.

Blader vi i Klovborg Sogns Kirkebøger fra deres Begyndelse i 1723, træffer vi Flaaris den ene Gang efter den anden.

Saaledes:

25. October 1726. Trolovede — Anders Sørensen af *Flaaritz* med Maren Andersdatter i Klouborg.

Død 1729, 14. Oct.: Rasmus Pedersen *Flaarits*, Indsidder hos Anders Christensen i Gribstrup, 74 Aar gl.

1730, Marts 9., fød blev Anders Andersen og Hustru Maren Andersdatter af *Flaaritz* — et Barn, døbt 15. navnlig *Niels*.

Faddere: Peder Laursen, Gaardmand i Gribstrup, Johanne Christensdatter, Christen Christensen, Gaardmand i Gribstrup, Anders Andersens Hustru i Kloborg, Jens Jensen, Gdm. ibidem, Maren Jensdatter, Niels Laursens, Gaardmandens Hustru ibidem, Gribstrup.

1730, 27. Juni, træffes Anders Sørensen af *Flaarits* som Fadder ved en Daab i Gribstrup hos Peder Laursen og Hustru Johanne Jensdatter, da deres Barn Maren døbes.

1730, 18. Juli, død Søren Laursen i *Flaarits*.

1736, 10. Frue Søndag. Trolovet — Christen Sørensen af *Flaaritz* med Johanne Erichsdatter i Nørshou.

1737, 14. Nov. født Jens Nielsen og Maren Laursdatter i Kloborg en Søn, døbt *Lars*.

Blandt Fadderne er Anders Sørensen i *Flaaritz*.

- 1743, 4. July, født for Christen Sørensen Flaaritz og Hustru i Nørshou, døbt Johanne.
Blandt Fadderne: Anders Sørensen Flaaritz og Herredsfoged Hans Vilsted.
- 1745 fød blev Christen Sørensen Flaaritz og Hustru i Nørschou, navnlig Søren.
Bl. Fadderne: Herredsfogedens Kone Karen Vilsted af Sønderdal.
- 1745 er Anders Sørensen i Flaaritz Forlover, da Christen Andersen, tjenende Corfits Michelsen i Schade, og Maren Andersdatter i Gribstrup blev trolovede.
- 1749, 17. Febr. født blev Christen Sørensen Flaaritz og Hustru i Nørschou 1 Datter, i Fasten døbt navnlig Karen.
- 1752, 2. Aug. fød blev Anders Rasmussen og Hustru i Flaaritz, døbt samme Dag for Svagheds Skyld, navnlig Else Karen.
- 1754, 16. Jan. fød Anders Rasmussen og Hustru i Flaaritz et dødt Barn.
- 1757, 3. Febr., død Anders Rasmussen i Flaaritz, 43 Aar.
- 1769, 4. Aug. Trolovet Ungkarl Laurits Jensen og Anders Flaaritzes Stifdatter af Flaaritz, navnlig Ingeborg Andersdatter.
Forlovere: Jens Jensen og Søren Jensen, begge af Kloborg. Cop. 7. October.
- 1773, 27. Juli, trolovet Niels Hansen, tjenende i Præstegaarden, og Holger Bremers Stifdatter i Dalsgaard, navnlig Anne Therchelsdatter.
Forlovere: Søren Jensen, Flaaritz, og Lauritz Jensen i Kloborg. Cop. 12. Sept.
- 1777, 2. Mai, trolovet Ungkarl, som er Forpagter med Hr. Sørensen i Hiortsvang, navnlig Christen Sørensen og Pigen af Flaaritz, navnlig Zidsel Sørensdatter.
Forlovere: Rasmus Sørensen og Niels Tranholm i Kloborg. 9. Aug. copuleret.
- 1779, 3. Aug. troloves Ungkarl Peder Sørensen fra Flaaritz med Pigen Karen Lassdatter af Schade. Ved deres første Barns Daab i 1781 benævnes Faderen Peder Flaaritz, ellers Peder Sørensen, senere i 1783, 1785, 1788, 1790 og 1795.
Ved hans Død i 1842: Peder Sørensen, født i Flaaritz.
- 1779 bliver Johanne Sørensdatter i Flaaritz gift med Thomas Hansen i Gribstrup, og baade ved den Lejlighed og ved deres Barns Daab nævnes Gaarden »Flaaritz«. Ligeledes, da 1832 Johanne Sørensdatter, Enke efter Thomas Hansen, Aftægtsmand paa Gaarden Flaaritz, bliver begravet, 74 Aar.

1780, 20. Okt. begravet gl. Jens Andersen i Flaaritz i sit Alders 81. Aar.

1783. Ved en Daab hos Peder Sørensen og Hustru Karen Lassdatter i Schade nævnes Fadder Thomas Hansens Hustru i Flaaritz, Johanne Sørensdatter, og Barnet blev baaret af Forpagter Christens Hustru i Hiortsvang Præstegaard. Zidsel Sørensdatter, der aabenbart er Søster til Johanne Sørensdatter og altsaa fra Flaarits, Datter af Søren Jensen og Mette Pedersdatter.

Og efter denne Tid kan vi saa følge den samme Slægt op til den nyere Tid, til Søren Flaaritz' og Martin Flaaritz' Tid som omtalt i Artiklens Begyndelse, de sidste af den gamle Slægt i Flaaris.

I en Hvervningsliste fra 1713 nævnes i Lægdsrullen (i Viborg) for Klovborg Sogn en »Rasmus Floris, gamle Mand haver en Søn Marqvar Rasmussen, 26 Aar gl., har nylig faaet sin Faders Gaard i Fæste, er og trolovet nylig til en Pige«.

OVERSIGT

Prøver vi til sidst paa at finde Sammenhæng i Flaaris' Historie gennem alle disse Optegnelser og Vidnesbyrd, da ser vi, at der i Middelalderen har været en *Selvejertid*, derpaa fra engang i Midten af 16. Aarh. til 1836 en *Fæsteforholds Tid*, og endelig fra 1836 en *Selvejertid* igen.

De enkelte Ejere og Fæstere, vi træffer gennem Tiderne, er da:

Selvejertiden i Middelalderen.

1455 er første gang, vi finder Flaaris nævnt i Historien.

Før 1455 har Per Mikkelsen og hans Søsters Forældre ejet den, derpaa Per Mikkelsen selv, der solgte den til *Michel Nielsen*, der i Aaret 1455 skøder den til Christian Jensen.

1455: *Christian Jensen*, Ejer, men, men en Therkel Jensen har dog en Broderdel deraf til 1462.

1462: Christian Jensen faar da denne del tilskødet af Therkel Jensen, der var eller blev Herredsfoged.

1503 (1504): Ejeren Mads (el. Nis) Christensen skøder da sin Broderdel til *Peder Jensen*.

Fæsteforholdstiden begyndte engang mellem 1504 og 1560.

Af Fæstere nævnes:

1662 Niels Nielsøn.

1664 Niels Nielsøn.

1688 Niels Dynesen Floris.

1705 Rasmus Pedersen (1729 dør Rasmus Pedersen Flaarits som Indsidder i Gribstrup).

1713 Rasmus Floris.

1713 Rasmus Floris og Sønnen Marquar Rasmussen (der nylig har overtaget Gaarden).

1721 Anders Sørensen.

1721 og 1722 Anders Sørensen (gift med Maren Andersdatter 1726).

1726 Anders Sørensen.

1727 Anders Sørensen.

I en udateret Matrikel Anders Sørensen.

1930 $\frac{9}{3}$ Anders Andersen (formodentlig en Søn — eller en Fejl for Anders Sørensen).

1730 $\frac{27}{6}$ Anders Sørensen (Fadder ved Daab i Gribstrup).

[1730 $\frac{18}{7}$ dør Søren Laursen i Flaarits (muligvis Anders Sørensens Fader)].

1735 Anders Sørrensen og Rasmus Svendsen (muligvis en Svigersøn).

1737 Anders Sørensen.

1741 Anders Sørensen (det samme Aar nævnes en »undvig« fra Krigstjeneste Niels Jensen Flaarits).

1743 Anders Sørensen (er Fadder ved en Daab i Nørshou).

1745 Anders Sørensen (er Forlover ved en Trolovelse i Gribstrup).

1752 Anders Rasmussen.

1754 Anders Rasmussen.

1758 Anders Rasmussen († 1757, men trods det altsaa ikke omgaaende slettet af Matrups Matrikelliste).

[1769 troloves *Laurits Jensen* med Anders Flaarits' Stifdatter Ingeborg Andersdatter, Forlovere Jens Jensen og *Søren Jensen*, Kloborg. Muligvis hans Fader og Broder].

1773 træffes *Søren Jensen* som Fæster i Flaaris (da Forlover i Dalsgaard). 1754 gift med Mette Pedersdatter. (1779 deres Datter Johanne gift med Thomas Hansen fra Gribstrup).

1787 Thomas Hansen.

1801 Thomas Hansen. (1832 dør hans Kone, Johanne Sørensdatter i Floris).

1834 Sønnen *Søren Thomsen*, der køber Flaaris til Selveje 1836.

Selveje i nyere Tid fra 1836.

Selvejerne var:

1836 og 1844 Søren Thomsen, Ejer til 1845.

1845—73 Sønnen Niels Sørensen.

1873—1907 Sønnen Søren Nielsen (kaldet Søren Flaaris).

1907—1913 hans Enke Marie Carlsen og Sønnen Martin Sørensen Flaaris.

De sælger til Chr. Bruun (og dermed er Flaaris ude af den gamle Slægt).

1913—38 Chr. Bruun (nu boende Klovborg, var Svoger til Martin Flaaris).

1938 og fremdeles — Johan Kjeldsen — en helt anden Slægt.

*

Den gamle Slægts
sidste Ejer af
Flaarisgaard, med
Familie, 1892.

At den gamle Slægt, der slutter med Martin Flaaris i 1913, har Slægtskabsforhold længere tilbage end til den direkte Stamfader Søren Jensen, er højst sandsynlig som antydnet, i hvert Fald til Anders Rasmussen. Hvorvidt der skulde være det til de tidligere langvarige Fæstere, Anders Sørensen og Rasmus

Pedersen, kan ikke ses af det anførte, men derfor er det ikke udelukket.

Ser vi paa Middelalderen, saa har Ejerne af Flaaris aabenbart været en Slags Storbønder, thi de har ogsaa ejet Jord (d. e. Gaarde, thi der nævnes tit, hvem der bebor dem) baade paa Klarborg, Malund, Gribstrup og Skade Mark. Ikke saa mærkeligt, at Væbneren Michel Nielsen er kommen i Besiddelse af Flaaris, og hans Efterfølger synes endog at have faaet samlet endnu mere til ved Køb af Broderdele de nævnte Steder, f. Eks. af Therkel Jensen i 1462. Naar en Søn fik Hjemmet, fik andre Arvinger aabenbart de andre Ejendomme eller Dele af dem.

Af det foregaaende kan det ses, at Flaaris' Historie kan følges ualmindelig langt tilbage. Næppe mange Bøndergaarde kan i den Henseende kappes med Flaaris.